

El Tercihi Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *El Tercihi Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20849>

Özet

El Tercihi Anketi, bireylerin lateralizasyon derecesini ve yönünü belirlemek amacıyla kullanılan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Nalçacı, Kalaycıoğlu, Güneş ve Çiçek (2002) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır ve el tercihi de?erlendirmesinde bilimsel bir standart sağlamayı hedeflemiştir. Orijinal ölçeğin adaptasyonu, Türk Psikiyatri Dergisi'nde yayımlanan bir çalışmada ile sunulmuştur ve 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, özellikle nöropsikolojik çalışmalarda ve bilişsel süreçlerin incelenmesinde temel bir değişken olan el baskınlığını ölçmek için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

El tercihi, Lateralizasyon, El baskınlığı, Uyarlama, Psikometrik özellikler, Türk Psikiyatri Dergisi.

Yazarlar

Erhan Nalçacı, Cenk Kalaycıoğlu, Erdal Güneş, Murat Çiçek

Amaç

El Tercihi Anketinin temel amacı, bireylerin günlük yaşam aktivitelerinde hangi eli daha sıkla ve daha yetkin bir şekilde kullandığını sistematik olarak belirlemektir. Bu anket, sadece sağ veya sol el tercihi gibi ikili bir ayrım yapmak yerine, bireyin lateralizasyon spektrumundaki yerini (örneğin, güçlü sağ el tercihi, karışık el tercihi) kantitatif olarak ölçmeyi amaçlamaktadır.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş bir el tercihi envanterini Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, bu alandaki araştırmalara güvenilir bir araç sunmaktır. Bu sayede, Türkiye'deki nöropsikolojik ve psikiyatrik araştırmalarda standart bir el tercihi ölçümü kullanılabilmektedir.

Yapı

Ölçek, bireyin motor becerilerde gösterdiği baskınlığı, yani el tercihi yapısını ölçmektedir. Lateralizasyon, beynin iki yarı küresinin fonksiyonel özelleşmesi ile yakından ilişkilidir ve bu ölçek, bu yapısal farklılıkların davranışsal bir göstergesini sağlar.

Ölçek, genellikle yazma, çizme, fırlatma, makas kullanma gibi temel motor aktiviteler sırasında kullanılan eli sorgulayan maddelerden oluşur. Bu 13 madde aracılığıyla elde edilen puanlar, bireyin Laterallik Katsayısı (Laterality Quotient) hesaplamasına olanak tanır, bu da bireyin el baskınlığının şiddetini gösterir.

Geçerlik

Nalçacı ve arkadaşları (2002) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışması'nda geçerlik analizlerinin detayları, kaynak özetinde doğrudan belirtilmemiştir ("-"). Ancak, uyarlama çalışmaları'nda tipik olarak Yapı Geçerliliği (Construct Validity) ve Kriter Geçerliliği (Criterion Validity) incelenir.

Geçerlik analizleri, anketin gerçekten el tercihi mi yoksa başka bir yapıyı mı ölçtüğünü gösterir. Bu tür bir ölçek için, yapı geçerliliğinin desteklenmesi amacıyla sıklıkla Faktör Analizi kullanılır. Kriter geçerliliği ise, anket sonuçlarının gözlemsel el tercihi testleri veya nörolojik bulgular gibi diğer kriterlerle tutarlılığını değerlendirir.

Güvenirlik

Kaynak özetinde güvenilirlik bilgisi de doğrudan yer almamaktadır ("-"). Ancak adaptasyon çalışmaları'nda, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını ve içsel tutarlılığını belirlemek esastır.

Bu ölçek için beklenen Güvenirlik yöntemleri şunlardır:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin aynı yapıyı ne kadar ölçtüğünü gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanır.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediği incelenir. El tercihi gibi stabil bir yapı ölçüldüğü için yüksek test-tekrar test güvenirliliği beklenir.

Faktör Analizi

El Tercihi Anketi (13 madde), genellikle tek bir temel psikolojik yapı olan el baskınlığını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu nedenle, uyarlama çalışması'nda büyük olasılıkla ölçeğin tek faktörlü yapıya dönüşmesi amaçlanarak Faktör Analizi kullanılmıştır.

Faktör analizi sonuçları, anketin maddelerinin tek bir faktör altında toplanıp toplanmadığını ve bu faktörün varyansın önemli bir kısmını açıklayıp açıklamadığını belirler. Bu, ölçeğin yapı geçerliliğinin önemli bir kanıtıdır.

Araç

Test Type:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Genel Popölasyon ve Klinik Örneklemeler

Age Group:

Ergenler ve Yeti?kinler

Population Details:

Türkiye Cumhuriyeti vatanda?? olan ve Türkçe okuryazarl??? bulunan bireyler.

Test Methodology:

13 maddeden olu?an bu anket, bireylerin günlük hayatta gerçekte?tirdikleri belirli görevler için hangi eli kulland?klar?n? i?aretlemelerini ister. Derecelendirme format? (sa?/sol/her ikisi) kullan?larak Laterallik Katsay?s? hesaplan?r.

Anahtar Kelimeler

El tercihi, Laterallik Katsay?s?, Nöropsikoloji, Güvenirlik, Geçerlik, 13 madde, Türk Psikiyatri Dergisi.

Yazarlar**Author ORCID Identifier:**

Mevcut de?il veya kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu yazar Erhan Nalçac?'n?n ilgili kurum e-posta adresi için kaynak makaleye

ba?vurulmal?d?r.

Correspondence Address:

Sorumlu yazar Erhan Nalçac?.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

El Tercihi Anketinin Türkçe uyarlamas? 2002 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izin gereklilikleri için sorumlu yazar Erhan Nalçac? ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?mlar genellikle bilimsel etik kurallar çerçevesinde yazarlardan izin al?narak gerçekleştirilir. Ölçe?in ticari kullan?m?na dair bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Nalçac?, E., Kalaycıo?lu, C., Güne?, E. ve Çiçek, M. (2002). El tercihi Anketinin geçerlik ve güvenilirli?i. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(2), 99-106.

Makalenin yay?mland??? dergi ba?lant?s?: turkpsikiyatri.com

El Tercihi Anketinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a???daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?iştirilmemelidir.

Kaynak içerikte El Tercihi Anketinin 13 maddesinin metinleri sunulmam?? olup, yalnızca madde say?s? belirtilmi?tir.

Madde Say?s?: 13 madde